

Kommunstyrelsen

Interpellation om kopplingar mellan välfärdsföretag och grov brottslighet

Tobias Smedberg (V) har ställt frågor om kopplingar mellan LOV och organiserad brottslighet. I bakgrundsbeskrivningen nämner Tobias Smedberg att han tycker att vi ska ta lärdom av andra kommuner. En åsikt jag helt delar men vill samtidigt tillägga att de dragna lärdomarna alltid måste sättas i rätt perspektiv kopplat till Uppsalas förutsättningar. Nedan försöker jag svara på Tobias Smedbergs konkreta frågor.

För hur stora summor upphandlar kommunen välfärdstjänster enligt Lag om valfrihetssystem, LOV?

Prognosen för köp av LOV-upphandlade insatser 2019 uppgår till 658 miljoner kronor totalt för kommunen. Omsorgsnämndens utbetalning av skälig ersättning för personlig assistans inom fri etablering (ej LOV) beräknas år 2019 uppgå till 89 miljoner kronor.

Ser du en risk att den utbredda tillämpningen av LOV-driven välfärd i Uppsala göder ekonomisk eller annan grov brottslighet?

I alla delar av kommunens verksamheter där det finns en möjlighet att missbruka systemet finns det också en risk för ekonomisk eller annan typ av grov brottslighet. Det gäller inte bara LOV utan även assistans och andra verksamheter inom kommunen. Därför måste kommunen vara bra på att beställa tjänster, ha tydliga rutiner och en god uppföljning för att kunna förhindra och försvåra att välfärdssystemet utnyttjas. Det behövs även kunskap som gör att signaler på kriminalitet uppmärksammas och tas omhand. Därför behöver kommunen ta ett samlat grepp mot brott mot välfärden och samverka med andra myndigheter för att nå önskad effekt. Det är ett arbete som redan har påbörjats inom olika delar av kommunen.

Under 2016 beslutade kommunstyrelsen (KSN-2016-1741) att Uppsala kommun ska samverka med statliga myndigheter mot organiserad brottslighet. Sedan dess bedriver kommunen tillsammans med Uppsala polismyndighet, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Migrationsverket, Försäkringskassan, Skatteverket, Arbetsförmedlingen, Kronofogden och Ekobrottsmyndigheten ett gemensamt arbete mot organiserad brottslighet där frågor om brott mot välfärden ingår. I januari 2019 genomfördes en konferens där samverkande myndigheter informerade och utbildade tjänstepersoner från flera av kommunens förvaltningar inom ämnet brott mot välfärden. Dagen syftade till höjd kunskapsnivå hos tjänstepersoner samt förse dem med verktyg för att kunna upptäcka, förhindra och stoppa att välfärdssystemet utnyttjas. Arbetet fortsätter i kampen mot den organiserade brottsligheten.

Både äldrenämnden och omsorgsnämnden är medvetna om riskerna och jobbar både med förebyggande åtgärder och att granska företag där ersättning betalas ut. Detta sker bland annat genom utformningen av förfrågningsunderlag och den ekonomiska ersättningsmodellen. Nämnderna genomför uppföljning av utförarna och vidtar åtgärder när brister i utförandet upptäckts, tex ekonomiska oegentligheter. Inom LOV-verksamheter har nämnderna möjlighet att häva avtal med en utförare som brister i utförande, vilket också skett. Utöver LOV-verksamheter så arbetar omsorgsnämnden med att granska utbetalning av personlig assistans för att förebygga och åtgärda eventuell ekonomisk brottslig verksamhet.

Avser ni göra någon genomlysning av förekomst av kopplingar mellan välfärdsföretag inom LOV/annan fri etablering och ekonomisk eller annan grov brottslighet?

För att upptäcka ekonomisk eller annan typ av grov kriminalitet behövs kunskap om vilka signaler som kan tyda på kriminalitet. Utifrån det kan kommunen förebygga kriminalitet redan vid beställningar av tjänster. Finns rutiner och god uppföljning av dessa tjänster finns det goda möjligheter att upptäcka brister och förfinas systemet. Det är ett ständigt pågående arbete och lärande där samverkan internt i kommunen och med andra myndigheter är en viktig grund. Därför är det inte fruktbart att genomlysa enbart LOV, frågan är bredare än så och behöver behandlas därefter.

Vi har en hög medvetenhet om riskerna med ekonomisk brottslighet inom välfärdssystemet och arbetar aktivt med att både förebygga och beivra detta när det uppdagas.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande